

MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Katonaruhás önarckép, 1916 körül | *Self portrait in soldier's dress, ca. 1916*

Olaj, karton vászonon | Oil, cardboard on canvas, 70,5x46 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: Márfy Ödön

Kezdő ár | Starting price: 3 000 000 Ft / 9 091 EUR
Becsérték: 4 000 000 – 6 000 000 Ft
Estimated value: 12 121 – 18 182 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK SZÁM | OEUVRE-CATALOGUE NUMBER: 2.1.2.5.
In: Rockenbauer Zoltán: Márfy. Maklár Artworks Kft., Budapest-Párizs, 2006.

„Szerettem nagyon az önarcképeket, mert a legzavartalanabban dolgozhat az ember. [...] Mivel az embert nem a hasonlatosság érdekli, újabb és újabb problémák vetődnek fel, maga a piktúra érdekes s nem elsősorban a hasonlatosság.”

1. Márfy Ödön: *Katonaruhás önarckép, 1915 körül*
Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest

2. Márfy Ödön: *Önarckép, 1917*
magántulajdon

3. Márffy Ödön tábori képeslapja Márffy Károlynénak, 1916. május 21.
Márffy a középső sorban jobbról a 2. cigarettával a kezében

„Szerettem nagyon az önarcképeket, mert a legzavartalanabban dolgozhat az ember – mondta egy alkalommal Márffy Ödön – Ha más személyt fest, különféle zavaroknak van kitéve. Pór Berci is sok önarcképet festett, na és Rembrandt. Mivel az embert nem a hasonlatosság érdekli, újabb és újabb problémák vetődnek fel, maga a piktúra érdekes s nem elsősorban a hasonlatosság.” Grafikákkal együtt több mint száz önarcképet tartjuk nyilván, így annál érdekesebb, hogy a tízes évekből alig maradt fent képe e kedvelt műfajból. Ennek oka leginkább az lehetett egyébként, hogy az első világháború és a forradalmak idején sokkal kevesebb képet festett, mint bármikor, jóllehet katonaként viszonylag kényelmes életet élt.

Kezdetben főhadnagyi rangban a hadi önkéntes képzőművészek iskoláját vezette, ahol osztottjait közé tartozott többek között Pór Bertalan és Berény Róbert is. 1916 elején neveztek ki hadifestőnek, ekkor két alkalommal is járt a fronton Galíciában, később Dalmáciában, Albániában és az Isonzónál volt kiküldetésben.

A háború okozta szenvedés, mint festészeti téma azonban koránt sem vonzotta úgy, mint például Mednyánszky Lászlót, akivel egyébként 1916-ban Osztrovában személyesen is megismerkedett. Narratív témák helyett továbbra is a par excellence piktorális kérdések foglalkoztatták, elsősorban tér-, fény- és színproblémák. A háború idején készült munkáival szerepelt ugyan a *Sajtóhadiszállás* kiállításain, ám nemcsak katonai témájú képekkel jelentkezett. Egy civilruhás önarcképet például a berlini Isonzokiállításra is beküldte. Összevetve ezt a művet a most előkerült önarcképpel, szembeszökő, hogy Márffy művészetét az első világháború alatt mennyire a formai útkeresés jellemezte. A Nyolcak korszak végén kidolgozott, hidegszínű dominanciájával operáló, konstruktív stílusú festmények mellett nem egy képe felidézti az élénk koloritú vadak örökségét, amelyet az évtized végére expresszionista irányban fejlesztett tovább.

A *Katonaruhás önarckép* is ezt a késő-fauvesos, spontán mozdulatokkal festett expresz-

szív irányt példázza. Márffy még 1914-ben találkozott Oskar Kokoschkával, és a Bécsben tett műterem-látogatás hatása nem múlt el nyomtalanul nála. Akárcsak az osztrák mester, a legnyugodtabb pillanatot ő is zaklatott ecsetvonásokkal képes feszültté és mozgalmassá tenni. Kokoschka számos portréján az arccal egyenrangú szerepet szán a kéznek, és ez a jellegzetesség Márffynál is feltűnik, ezen a festményen éppúgy, mint az évtized végén festett parasztjelenetein és – portréin. Az előtérbe nyomuló, nagy kézfej szinte remeg, ahogy a festő éppen beleszippant a pipába, a felizzó dohány vörös fénnyel megvilágítja ujjai között. A néhány laza vonással felvázolt, mégis mesterien kifejező arc, a behunyt szem is ezt a mohóságot tükrözi, ahogy a festő a harcok szünetében szinte ráveti magát a pipázás élvezetére.

A környezetet ugyanezzel a nagyvonalúsággal megfestett, vibráló indulattal ábrázolja. A háttér fenyves erdeje inkább a galíciai front környezete lehetett, mintsem a mediterráné, így a festmény valószínűleg 1916-ban készült.

ROCKENBAUER ZOLTÁN, PhD

